

CHARLES THOMPSON'IN KUŞADASI İZLENİMLERİ

Charles Thompson 'ın Kuşadası İzlenimleri

Charles Thompson hakkında ayrıntılı bir biyografi yoktur. Thompson hakkında bildiklerimiz 18nci yüzyılda yaşamış İngiliz gezgin ve ilim adamı olduğundan ibarettir. Charles Thompson, 1733-1735 yılları arasında İngiltere'den yola çıkarak içinde Türkiye, Filistin ve Mısır gibi ülkeleri kapsayan Kutsal Toprak addedilen ülkeleri gezmiştir. Thompson söz konusu bölgelere değişik zamanlarda toplam iki gezi yapmıştır. Bu gezilerle ilgili ilk kitabı incelemiş olduğumuz bu kitaptır. Diğer kitap ise "Travels through Turkey in Asia, the Holy Land, Arabia, Egypt and other parts of the World" adlı seyahat kitabıdır. Her iki seyahatinde de Kuşadası'na uğramıştır. Kitaplarında gezdiği bölgeleri Hıristiyan gözüyle incelemiş ve bölgelerle ilgili gözlemlerinde İncil ve Tevrat'a atıflarda bulunmuştur. İlk seyahatinde Türkiye'ye geldikten sonra İzmir ve Efes'i gezmiş ardından 1733 yılında Kuşadası'na uğramıştır. Kitabındaki ifadelerden Kuşadası'na hayran kaldığı anlaşılmaktadır. Charles Thompson'ın ilk seyahatinin Kuşadası ile ilgili bölümleri aşağıda sunulmuştur.

Kitabın Adı : A View of Holy Land-Its Present Inhabitants, Their Manners and Customs, Polity and Religion

Yazar : Charles Thompson

Yayınevi : Printed by John B.Wolff, Ohio.

Kitabın basım tarihi: 1850

Kitabın konusu: Charles Thompson'un 1733 yılındaki Anadolu ve Filistin'e yaptığı seyahat.

Çeviri :

.....

Biz bu çorak ülkeden bir an evvel ayrılacağımız için mutluyduk¹. St. John'un sürgün yerini görme arzusu bizim kısa sürede bu ülkeyi kısa sürede terk etmemizi gerektiriyordu. Bundan dolayı, Anadolu sahillerinden Scala Nova'ya hububat indirecek bir teknenin güvertesinde yola çıktık. Scalanova'dan sonra Efes yoluyla Smyrna'ya dönecektik. Yola çıkışımızla birlikte kötü havayla karşılaştık. Dört günümüz bu boğazda geçti. Bunun bir gününü Sisam'daki bir kadirge limanında harcamıştık. Kasım'ın birinde sağ salim Scalanova'ya vardık. Daha önceden de yaptığımız gibi Scalanova'da da kısa bir süre kalacaktık. Benim hesabıma göre böyleydi. Scalanova limanı batıya doğru bakan bir liman. Güneyinde kent uzanıyor. Bir tepenin yamacına sıra sıra dizilmiş evler kente ayrı bir ihtişam katmış.

¹ Seyyah, Yunanistan'dan bahsediyor.

Türkiye’de çok az şehrin böyle güzel ve ihtişamlı bir görüntüsü vardır. Evlerin hepsi iyi inşa edilmiş ve çatıları kiremitle kaplı. Caddelerinde kaldırımlar çok güzel, her şeyden ziyade geniş ve düz. Türkler ve Yahudiler kentin surları içinde, Rumlar ve Ermeniler ise varoşlarında yaşıyor. Burada yaklaşık olarak 6000 Türk var; bu sayının yarısı kadar Rum ile 400-500 kadar Ermeni burada yaşıyor. Kentte dikkate değer bir ticari faaliyet yok; daha ziyade şarap, kuru üzüm, mısır ve deri ticareti yapılıyor. Scalanova ’nın *Miletliler* tarafından Neapolis olarak anıldığı döneme ait çok eski bir kitabeye rastladık. Buranın modern isminin çok eskilere dayandığını öğrendik. Kasım ayının üçünde Efes’e gitmek için buradan ayrıldık. Yanımıza bir de Yeniçeri kiralamıştık; bizim hem rehberimiz hem de muhafızımız olacaktı. Zira bu yolda soyguncular tarafından yolda sık sık soygun yapıldığına dair bilgiler almıştık. Scalanova’dan çıktıktan iki mil sonra bile her yer bağlarla kaplıydı. Bize daha önceden bahsedildiği gibi yolda Efes’e su taşıdığı söylenen büyükçe bir su kemerinin içindeki yoldan geçtik. Aslında bir su kemeri görünümü yoktu. Bunun başka bir maksatla inşa edildiğini düşündük. Seyahatimize rehberimizin gösterdiği yollardan döne dolaşa, ine çıka devam ettik. Cayster² Nehrinin denize kavuştuğu yerden Efes ovasını görünceye kadar sol tarafımızda deniz, sağ tarafımızda dağlar vardı. Efes ovasını gördükten sonra ilk önce doğuya döndük, biraz ilerledikten sonra tekrar kuzeye döndük. Cayster’le birleşen bir akarsuyu geçtik. Sağ tarafımızda devam eden bataklığın sonunda Diana Tapınağının harabelerini gördük.

.....

Kaynak : Sedat Onar, KUYETA Yerel Tarih Dergisi 2011 Şubat sayısı

² Cayster : Küçük Menderes Nehri